

מלחמת המנוע והשריון - ולקחה

(בעקבות מסע פולין, 1939)

מה יהיה במלחמה העתידה תפקידו של הצנף הצבאי החדש, - הצבא הבוטורי, וביחוד של חלקו המסורין? - שאלה זו היתה אחת השאלות התכופות ביותר בעולם המחשבה והחקירה הצבאית באז מלחמת העולם. אולם, מועט היה החומר אשר עליו אפשר היה לבסס תשובה בטוחה לשאלה זו.

נסיון מלחמת 18-1914 היה יותר מדי מרוחק מאתנו, בעיקר מבחינה תכנית. המהירות, כושר-המעבר והזיון של הטנקים עלו באז במידה כזו, שאי-אפשר לבסס על נסיונות העבר שום חישוב לגבי האפשרויות הטקטיות של העתיד. (מהירותו של סנק-רנו הצרפתי, מדוגמת 1917, היתה שמונה קילומטר לשעה, בשעה שכעת צע-קרסקי האמריקאי או הרוסי במהירות של 60 ק"מ על זחלים וכ-100 - על גלגלים). וכן חקר עדיין כושג ברור על יחסי-הגומלין שבין סוגי-הגשק החדשים השונים במלחמה העתידה, וביחוד בין השיס ובין הכוח המסורין.

הנסיון, הקרוב יותר בזמן, של חבש וספרד רחק אף הוא מתנאי מלחמה אירופית גדולה. בחבש מלא הכנוע תפקיד גדול - אך, בראש וראשונה, בתור אמצעי-החבורה, בפעולה נגד אייב שחטר כל ציוד הדיש. בקרבות מס - כמעט שלא הספיק המנוע להוסיף, בספרד נבחנו אמנם כמה וכמה סוגי טנקים של מדינות שונות (וכן הנשק האנטי-טנקי אשר להן), אלא שהמבחן היה תכני בעיקרו (כושר-המעבר, חסינות-השריון, נוחות-הניהול וכיו"ב), ולא היתה שום הודמנות רצינית להבהיר את ערכם הטקטי המלא, ומה גם - אה השפעתם על האופי הכללי של המלחמה. לכך גם בעיקר מעוט-מספרם של הטנקים בספרד, לצומת אורך החזיות. לקח מאלף ניתן בהובלה המוצלחת של יחידות פרנקו בקרבות ברוצטה, ובהנסת שדרה (קולונה) כמונעת איטלקית עיי כוחות-האוויר הרסובליקאים ליד גודל-הקה-ברם, עם התפתחותם ושכלולם של סוגי-הנשק האנטי-טנקיים, שתשומת-לב מוגברת הופנתה אליהם בשנים האחרונות בכל הארצות הגדולות (בעיקר - לחותח ולמוקש האנטי-טנקיים), רבו הדעות, כי גם במלחמת-יבשה, כמו במלחמת-ים, הופחת ערכו המכריע של השריון מפאת עליה כוחו של כלי-היריה.

רק עכשו, עם האפשרות של מבס קרוסקטקיבי על מהלך הקמפניה הגרמנית בפולין, ניתן להסיק מסקנות ראשונות לגבי יכולתו של הצבא הבוטורי, והכוחות המסוריינים ביחוד, במלחמה המודרנית. אמנם, גם כאן מותנה הרבה באופים של זירת המלחמה ושל הצדדים המתנגשים.

מה הוא סוד ההתקדמות הגרמנית הכהירה בשדה המערכה בפולין, הפותחת לפי דעות ידועות פרק חדש בתולדות אמנות המלחמה? מה הוא התהליך האופרטיבי של ההתקפה אשר היתה את מפתח-ההצלחה, ואשר הפתיע לא רק את הקהל הרחב, אלא אף כמה מהכסחכלים הצבאיים?

כבר ההגדרה הראשונה של מערכת פולין כגלה את החידוש שבתמונה: האינפנטריה, זו מלכת שדה-הקרבי, לא השתחפה כלל בהתקפה הגדולה, הפעם

* במידה שמאמר זה יעבור על נסיון המלחמה בפולין, הרי יבססם במערכת כתינה אחת של המלחמה בלבד: זו של פעולת הצבא המסורין והבוטורי.

עולם זה -
את הסכנות
בר בשעה
הנריזה על
זל הישוב,
יבני.

ינינו ובין
בנו - החל
יים השנים
ה לתועלת
ת רשמית
יחדות
יי ביחסים
יב (הסכס
זה מקרה,
י היחסים

ז: בארץ
א יוכלו
ז לאותה
זייכרלי
ז יהודים
ים וכי,
זברתם ז
דוע, רק
ים בלי
הדבר

זפולטי
ם של
עשינו
יותר
גודדים
בימי
ז מנוף

נשאר חיל הרגלים של הסתפקי כמעט מחוץ לחלק הדינמי של האופרציות, זה שדוקא בו התבלט המיד תפקידו. פריצת הפרץ בחזית האויבת נעשתה ע"י פורמציות משוריינות גדולות. היא בוצעה עתים ע"י קריעה ממש של קר הנתגוננות הפולני, ועתים ע"י חדרה דרך הרוחים שבין קטעי החזית אשר למתגונן. רוחים שכן ההכרח שיהיו קיימים בחזית כל כך ארוכה כמו זו, שנגורה על הפולנים ע"י גבולות ארצם. אולם, עצם העובדה של פריצת חזית אויבת ע"י טנקים מרובים - עוד לא היה בה מסוים חידוש. כיוצא בזה הושג גם בתקופה האחרונה של מלחמת העולם (כיוחד ע"י האנגלים בקרב קמברה הידוע, בסתיו 1917). חדשה הייתה דרך ניצולו של הפרץ, לאחר קריעת החזית, - ונקו דיביויות משוריינות שלמות. במקום להלחם בכוחות האגף של החזית האויבת, ישר אל תוך השטח שלפניהן, מבלי שים לב לצבאות החזית של האויב, שנשאר מאהריהן. הן העסיקו חדרו אל תוך עורף האויב לברחקים ניכרים (30-40 קילומטר בזניקה אחת כרגיל). הן השתערו על מרכזי הפיקוד האויבים והשמידום במידת יכולתן. המטירו מסכנות יריה על קולונות האספקה, הפטיקו את החיבורים כהעורף לחזית, שיבשו את סגנון הקשר והפיקוד. אלה העצבים העדינים של צבא מודרני, בקיצור - הפריעו והרטו את כל רשת שירותי העורף, אשר בלעדיהם לא תתואר חזית יציבה. בפעולה זו געזרו הכוחות המשוריינים ע"י הטקס הגרמני, אשר בהמצבותיו ובהתקפות כונות היריה טייע לורוע הרס ובהלה בעורף הקרוב והרחוק של הצבא הפולני. כביטוי של מסתכל צרפתי בן-סבך: - "מגנון הפיקוד הפולני נמצא פתאום מנותק מצבאותיו, מיתקף הוא עצמו ונאלץ לחפש לו מחסה - כלומר, בלתי מסוגל יותר למלא באופן פעיל את תפקידו". - ובינתיים, באו בעקבות הגל הראשון של הקרב המשורין - גלים חדשים, שהמתיעו שוב את הכנינים הנדהמים, והפעם, הופיע אתם גם חיל-הרגלים - אם כי בשינוי דמות ותפקיד.

כדאי לציין בהזדמנות זו את התמונה של התקפת "משוריינים", כפי שתוארה למטרע בספרו של הגנרל גוֹרְרִיצֶן, ששימש כפקח כללי לכוחותיה המשוריינים של גרמניה*.

ניוח להתקף עם שחר, או בערפל קל, כי כל-הזון האנטי-טנקים לא יוכלו או להשתמש בכל טוחי-הקליעה שלהם ויפתעו ע"י הופעתם הפתאומית של התוקפים. חשיב, שטנקים רבים יחדרו סקר ועמוק לתוך עמדת האויב, צריך, בו בזמן, להתקף את הטוללות האויבות, המשתתפות גם בפעולה אנטי-טנקית. מבלי לקבוע שיגרה, יש להבחין ארבעה נקדים בהתקפה. על הדרגה הראשון (לאחר שיקרע את קו-החזית - א. ג.) - לשחק את הרזרבות והטנקים של האויב, ולחטל את המסות ואת אורגני-הפיקוד שלו. בדרכו עליו להתחפק בהשמדת כלי-הזון האנטי-טנקיים של המתגנר ולא להסתבך בקרבות אחרים.

תפודתו של הדרג השני היא השמדת חיל-התותחנים של האויב והתותחנים האנטי-טנקיים שבקרבתו. על הדרג השלישי לאפשר לחיל הרגלים ולצבאות-העזר של הכנקים (אינפנטריה ממונעת, חיל-התותחנים כהיר ועור - א. ג.) לחדור דרך הפירצה שבקמדת חיל-הרגלים האויב.

לבסוף בא הדרג הרביעי, שאותו יש לקבוע רק כאשר הכוחות המשתתפים

* הספר: "תורה - המשוריינים באים" הופיע לפני זמן לא-רוב. ** רג - צ'קלן.

עד כו
העיקר יש לו
הדיבן
קילומטרים,
מושג החו
כוחות-האוויר
נתן להן א
פנימיות, ה
צבא
בעורף העמו
וגם החדשה
האסטרטגי
ואפילו הגרו
מקרה את ו
של הגנרל
ביותר של
הקמפניה. ו
1919-20 בו
בגליציה - ג
(כלומר, סוג
החזיות הפח
המלחמה בכ
"סוד"
לכוח המשח
הזאת צריכו
בספרו של
האחרון גם
במזרח.
(ertruppe)
הגרמנית בו
על ידי הה
הרגלים המ
באורגנים מ
סומנו מרז

ds .

בקרוב הם ניכרים. משתמשים בו בתור דוגמה לרשות המפקדה. וכן לשם הקפתן של חזיות כתגודות.

התקפה עצומה כזאת צריכה להרזר לתוך עמדת האויב בחזית רחבה (עד כדי לאפשר משבר לרזרבות המהירות שאינן משוריינות - א.א.ג.) ועל הגלים להשנות ללא הפסק. עד שהושג המטרה. כל דרג ודרג. לאחר ביולוי שליחותו הראשונה. חייב להדחק קדימה. כדי לעמוד גכון לקרב נגד השגקים אשר אפשר לצפות להם (הכונה לקרב עם קרובי-השגקים שבצורך האויב - א.א.ג.).

עד כאן - התיאור של המתודה הסקטית לכיבוש הפרץ בחזית. אולם, העיקר יש לראות בהיקף שניתן לניצולו האסטרטגי של הפרץ. לאחר שהושג הדיביזיות המשוריינות. שחדרו לעומק החזית האויבת. עברו אחר-כך מאות קילומטרים. פלשו לחבלים שלמים. יצרו עובדות אסטרטגיות שהרסו את עצם מושג החזית במערכה הכבירה שהתחוללה בפולין. בזה. ככובן. פעלו כאחד עם כוחות-האויב הגרמניים ונעזרו ע"י. מלחמת האויב הסוסלית. האכזרית. אך מה נתן להן את כוחן לא רק להרוס ולתפול בעורף. כי אם גם להוות כעין. חזיות מניכיות. הנפרסות במהירות וגודדות בשעת הצורך בעורף העמוק של האויב?

צנא מהיר-הנועה הפורץ דרך חזית כתגודת או המקיף אותה. עושה שמות בעורף העמוק וגורם למתנגד נזק לא-ישיוער. - אותו ידעה ההיסטוריה הצבאית. וגם החדשה בכלל. תפקיד זה נועד מקודם לחיל הפרשים. הביטוי. חיל-הפרשים האסטרטגי היה מקובל באוצר-המונחים הצבאי. אולם הפשיטות. של כוחות רוכבים. ואפילו הגדולים ביותר. אם כי מלאו לעתים שליחות חשובה. לא שינו כמעט בשום מקרה את הסיטואציה האסטרטגית ביסודתה. אפילו הפשיטות של קורפוס הפרשים של הגנרל הרוסי הלבן. קמאנצוב. אשר עבר אלפי קילומטרים בעורף העמוק ביותר של הצבא האדום (סוף קיץ 1919) וגרם הרס עצום - לא קבעו את מהלך הקמפיניה. הפשיטות של. ארמית הפרשים האדומה של בודיוני הכריעו בחורף 1919-20 בחזית הדון והקיפון רק ביחד עם ההתקפה הצבאית-הכללית. ובקיץ 1920. בגליציה - נכשלו. בהיותן מבודדות. מדוע הצליחו הפעם דיביזיות משוריינות גרמניות (כלומר. סוג צבאי הדומה ביסודו לחיל-הפרשים. כי כמו - בתנועתו). שחדרו דרך החזיות הפולניות בכמה וכמה נקודות. וזינקו אל מנים המדינה. להכריע את הוצאות המלחמה במורח?

סוד- הדבר צפון בצירוסו של כוח הרגלים הממוצע (והארטילריה המהירה) לכוח המשוריין. כשהראשון הולך בעקבותיו ובחסותו של השני בעצם אין התפיסה הזאת צריכה לשמש הפתעה כלל. כשם שפותחה למטרע כל המחודה הסקטית בספרו של הגנרל גודריאן. כן הרבתה ספרות הצבא הגרמנית ועתונותו לעסוק בזמן האחרון גם בהבהרת הקונצפציה האסטרטגית של המלחמה העתידה - וביחוד במזרח. טאמרו של הקפיטן פיקר בגליון יוני (1939) של. צבא השריון (Die Panzertruppe). קבע בהחלט את המגמות. שהונחו ביסוד הקמפיניה הגרמנית בפולין. העיקר נקבע כאן לא רק על ידי החדירה הראשונה. אף לא על ידי ההעמקה בלבד לעורף האויב. כי אם גם על ידי סיפוח יחידות ניכרות מחיל-הרגלים הממוצע אל הדיביזיות המשוריינות במילוי תפקידן האופרטיבי העיקרי. (גם באורגנים מקצועיים אחרים. כגון "Militär Wochenblatt", "Wissen und Wehr". סוכנו מראש קוי מחשבה ופעולה דומים).

Raids - סכנית הדירה וסיפור.

ורציות,
תה עיי
של קר
גונן. -
יה על
ת עיי
תקופה
בסתיו
- זנקו
שר אל
הריהן.
בזניקה
משטיר
שיבשו
ופריעו
פעולה
נות -
ביטור
אותיו.
באופן
גלים -
ליס -
נוארה
רנים
יוכלו
קצים
ה. כו
ק את
זרכו
ורבות
החיס
טריה
חיל-
החיס

באו נקבעו (במלחמת העולם 18-1914) קווי החזית הרציפים והנשענים בנקודות
 סיומם בנבול ניטרלי או בים, כמעט שניסל מהמפקדות חופש היוזמה והתנועה
 האופרטיבית. לאחר שנתחסלו האמצעים הקודמים של ההקפה והתמרון, התחילו
 החיפושים אחרי אמצעים חדשים להתגבר על קללת העצירה זו. הטנק (18-1917)
 סיפק צורך זה אך חלקית: הוא הויו חיות, אך לא סרצן לעומק. רבו המחשבות
 על "דנסט" בעורף האויב, אשר "יקף" ויטוץ את קרהחזית הנוקשה. בשנים
 האחרונות חשבו בעיקר על "דנסט" אוירי, אף אורגנו יחידות סוככיות** להורדה
 באוירונים (חיל-הרגלים של האויר, הרוסי, הגרמני, הצרפתי). אולם הפעם ראינו
 גלגול חדש של רעיון ה"דנסט". בשורה ארוכה של ידיעות משדות הקרב שבפולין
 חזרה ונשנתה, בנירסאות שונות, הנוסחא: כוח משורין של האויב פרץ את החזית
 הפולנית בנקודה פלוגית, והמשיך להתקדם בסהירות אל המרכז האלמוני, כשבפעקותיו
 הולכת שורה של חיל-הרגלים על מכוניות-מסא. כאן מלא הכוח המשורין את
 הפקיד ה"צי". הוא הוביל אתו את "הדנסט" של חיל-הרגלים, על מכוניותיו ו"קלעי"
 האופנועי ועל כל גסקו המודרני המגוון. - את הרעיון הזה אפשר למצוא, בכל
 בהירותו, בעתונות ובספרות הגרמנית המקצועית של השנה האחרונה. ערכה המיוחדת
 של שיטת-התקפה זו הוא בכך, שהכוח האינפנטרי, המובל בעקבות "המבצר הנווד"
 של יחידות משוריות, מהנה, לאחר הגיעו אל מרכז מתאים בעומקה של ארץ האויב,
 את האלכנט היציב והמתבצר של "חיות-פנים" חדשה, לו כוסר ההתחפרות
 והקמת ביצוריה-השרה המעצבים את החזית, לו כוח-האש הקבוע, השונה כל-
 כך, גם ברציפותו וגם בדיוקו, מאשי-הטנקים הספורית והמקנה יכולת גדולה
 פריכמה להדיפת המתקיף למרחוק, לו הסגולה של הבטחת נקודה חיונית עיי
 הקפת עכדות רציפות סביבה. הכלל - הוא השלד לחזית אשר לא על נקלה
 החוסל. בזה יתרונו על הפרשים הממוכנים של רכב-הטנקים, המסוגלים לפלישת
 בזק אך אינם מתאימים למלחמה סטציונרית. הכוח האינפנטרי יוצר עיי כך אי
 קבוע של הפרעה והתקפה בתוך הארץ הנפלשת. צירוף האינפנטריה אל הכוח
 המובילי המשורין מקנה לאחרון את היכולת למלוי תפקידים אסטרטגיים
 מכריעים. ליד המושג הישן, חיל פרשים אסטרטגי - יכול עכשיו להופיע במילון
 הצבאי וביתר זכות, המונח - כוחות-שקיין אסטרטגיים.
 המתודה של התקפת-תקף (attaque brusquée) לשם יצירת פרצים נרחבה
 כאן לשירות התעודה האסטרטגית העליונה של "מלחמת-הבזק". הטנק הקל ומכונית-
 המסא להובלת החיילים - אלה נעשו לשני מבשיריה היבשתיים העיקריים.

האופרציות של היחידות המוטוריות בפולין, הן בשלב הסטי של ביצוע
 הפרץ, והן בשלב הניצול האסטרטגי גילו כמה מגמות, שהן אויניות למלחמה המודרנית.
 קודם כל נתגלתה הסהירות העצומה של היחידות המשוריות או הממונעות
 בתנועה האופרטיבית, והיא הביאה לידי המרצת קצב-האופרציות במידה שהיה קשה
 לשערה. ערב המלחמה ציין קצין גרמני על דפי "Militär-Wochenblatt" את
 נסיונו מימי הפלישה הגרמנית לצ'כיה (מרס 1939): שתי השקראות אשר מרצו למרבה
 משלויה (צפון-מזרח) ומאוסטרית (דרום), אצו האחת לקראת רעותה, כדי לבצע את
 האיחוד האסטרטגי, ויחידות מוטוריות נושאות-חיילים עברו בסדרן 50-60 ק"מ לשעה.
 * "דנסט" - ("ירידה בצרפת") - הורדת כוחות-צבא על יבשה אייבת: כצד-כאניות, כיום - גם באוירונים.
 ** פרישקויה.

בורכים
 במלחמת
 גדולות ה
 בפולין ה
 עקב-אכי
 כי שדרה
 כש, נתקעו
 איפשרה
 מופרעת
 של הצבא
 וקו
 גרמני, המ
 אין אפשר
 בהתקפתנו
 עם האנשי
 לנו דרך ו
 להתקדמותו
 המשוריינים
 לשמור על
 כל עוד ג
 מוכשר אינ
 בהרו
 אף הן לא
 של אמת ב
 18-1914.
 בסוף
 של המלחמה
 של 1919, ל
 עיי דחימה
 כשהוא הורס
 הפיקוד וכי
 לאח
 כיצד הצליח
 את ה
 שהצריכו קו
 באמצעי-מלח
 גדול
 מח

בדרכים הרמיות דומה. שמהירות התנועה האופרטיבית של הסדראות המשוריות במלחמת פולין. שלא בשעת. קרב כבוד ממש. לא מעטה בהרבה ממכסה זו. המסקנה העיקרית מלקח זה היא ששטחן האסטרטגי של מדינות לא גדולות התכוץ מאד.

הדרכים לא גרמו קשיים יתרים לרכב הברזל של גרמניה (מזג האוויר בפולין היה נוח). ברם ההספקה (של מזון וביחוד של דלק ותחמושת) היותה צקב-אכילס של היחידות המוטוריות. כשהרחיקו להתקדם. ישנו ידיעות על כך. כי שדקה כשורית-ממונעת של צבא גרמני סבלה אבידות קשות מידי הפולנים. כשנתקעה בעובק הארץ בחוסר דלק. חולשת הטקס התגמקה קשה בפולנים: היא איפשרה לגרמנים לא רק גישוש אוירי אידיאלי. אלא גם הספקה אוירית בלתי מופרעת לחילות ההלוח המנועיים שהתרחקו. מכאן המסקנה: כוחו האופרטיבי של הצבא המובילי אשר למת קיף - מותנה בהרבה ע"י חולשת הטקס של המגין. וקו גוסף למלחמת השריון והכנוע. קו המחורגו לימים קדמונים. קצין גרמני. הבוסר את רשמיו כחזית פולין. בפוליטיקן. אומר: - במלחמה המודרנית אין אפשרות לקחת שבויים. ובוז מוסבר מספרם הקטן יחסית של השבויים בהתקפתנו הראשונה. תארו לכם סנק גרמני כבד אחד מול בטליון פולני שלם. - עם האנשים המעטים שבטנק ותקריות חיל-הרגלים הפולני מסביבו. אם רצינו לפרוץ לנו דרך הלאה. אי-אפשר היה לקחת שבויים. גאלצנו. לקצור. כל אשר הפריע להתקדמותנו. הפולנים אינם מוגיילב והם נלחמים עד לאיש האחרון. כשהצבאות המשוריים הגרמנים פרצו דרך החזית הפולנית הם לא יכלו לחסוך אף איש אחד לשבור על חיילים שבויים. נשאר לנו רק דבר אחד: להוציא את כל התחמושת. כל עוד נשאר פולני חי אחד בתחום הטוח שלגו. הצבא המובילי המשורין מוכשר איפוא לנמא כרחקים. אך אינו מסוגל לחסום טריטוריות או לשבות שבויים.

מהראוי לציין כי הדעות המוקדמות שהובעו בספרות ובעתונות הגרמנית. אף הן לא היו חדשות או מקוריות. ביחס לשימוש בכוחות המשוריים ישנה מידת-מה של אמת באמירה. שהמלחמה החדשה מתחילה בנקודה. שבה גסתים מלחמת 18-1914.

בסוף קיץ 1918. כאשר אי-אפשר היה עדיין לראות כראש את סופה הקרוב של המלחמה. עבדה מסקרת קורסוס הטנקים הבריטי את תכניתה האופרטיבית לקמפניה של 1919. לפי תכנית זו צריך היה כוח טנקים עצום לפרוץ את החזית הגרמנית ע"י דחיפה פתאומית. ולהמשיך את דרכו לברחק גדול בעומק העורף של האויב. כשהוא הורס את כיצורי הקו השני. את המחסנים ואת מנגנון התחבורה. וסוגע במרכזי השיקוד וכר. המונה מעין זו משתקפת כיום לעינינו בתוך הדו"חים כחזיות פולין.

לאחר כל ההסברות של שיטת ההתקפה הגרמנית כתעוררת בכל זאת השאלה: כיצד הצליחו נסיונות-החדירה שלהם במהירות. ולבראית עין - בקלות. כזאת? את הביאור העיקרי יש להפש: א) באורך גבולותיה של פולניה המוקפת. שהצריכו קוי הגנה ארוכים ביותר ודלילים. ב) בחולשות צידו של צבא פולין באמצעי-מלחמה טנקיים ואנטי-טנקיים.

* גדול שנינו ביקר.

** מהברת היה קלוגל פולר חדוש. כיום נגרל. ממיסדי כוח-הטנקים הבריטי ומגדולי מסקרו ונלהביו.

נקודות
ותנועה
זחילו
(1917-
זשבות
בשנים
הורדה
ראינו
כפולין
החזית
ובותיו
את
קלעיו
בכל
ניחוד
ודד
אויב.
שרות
כל-
רולה
ע"י
קלה
שת-
אי
זכות
יים
ילון
זכה
ית-
נוע
ית.
ית
שה
את
קה
את
נה
ים.

כבר צוין כי לעתים פרצו הגרמנים פרצים בחזית, ולעתים חדרו דרך הרוחים שבין קטעי-חזית לא-מחוזיים. פריצת הפרצים ודאי שנחאפשרה בעיקר מחמת העדר הגנה אנטי-טנקית מספקת ע"י אש צפופה ומצטלבת של תותחים א.ט. אמנם, לפי המיכסה נועדו לכל דיביזיה פולנית 42 תותחים אנטי-טנקיים, - מספר אשר איננו קטן בהרבה מ-48 התותחים הא.ט. של המיכסה הרשמית לדיביזיה בריטית. אולם מאלה חולקו 27 תותחים לשלושת הרגימנטים הרגליים של הדיביזיה*, וע"י כך הוקטנה יכולתו של מטה הדיביזיה לערוך את כליה הא.ט. לפי תכנית כוללת ומחושבת, כשהם צמודים באשם ומשולבים לעומק, לאורך חזית הדיביזיה ואגפיה. כבר זה שימש עילה לחולשה בהגנה. חוץ מזה, יש מקום לפקפק אם קוימה בפועל הענקת-כלים זו לכל הדיביזיות. נוסף לכך, מנעו, כנראה, פתאומיות ההתקפה הגרמנית, והנעת הצבא הפולני, משלב המוביליזציה אל החזית - ברגע האחרון, את ההכשרה הא.ט. של האיזורים שלפני עמדות הפולנים והנחת מוקשים א.ט. בהיקף ראוי.

ואשר לחדירה דרך הרוחים שבחזית, הרי כאן התנקמה בפולנים חולשת כוחותיהם המשוריינים, המוביליות וכוח-הקרב של האחרונים - הם שיכלו לעזור בסתימת הרוחים המסוכנים, אשר הגיאוגרפיה הצבאית של פולין גזרה על כוחות מגיניה. עוד יותר הורגשה חולשת הצבא הפולני בנקודה מברעת זו, כאשר הדיביזיות המשוריינות של הגרמנים, לאחר פרצן את החזית, לא מצאו כלל מאחריה, במרכזי ההתנגדות המשוערים של הקו השני, שום רזרבות-טנקים פולניות, שמתפקידן היה לעצור את כוחות-האויב המשוריינים ולדחפם אחורנית כלעומת שבאו.

לקויי-ציוד אלה של צבא-פולין (יחד עם עודף-הכוחות האירי של גרמניה) מבארים בהרבה את קלות-החדירה המפתיעה.

כך באה על ענשה ההעדפה המופרזת של חיל-הפרשים ע"י פולין, עם כל הצורך בחיל זה לקראת אפשרות של מלחמה נגד רוסיה. הרי לא יכול היה כלל לבוא בחשבון כתחליף לכוה משורין מוטורי, - לא בכוחו הקרבי ולא במוביליות שלו. כסמל מושגי הציוד של צבא-פולין עוד השתא תשמש העובדה הבאה. בחדשים האחרונים ניתנו למכונות-היריה של חיל-הרגלים הפולני, בתור שכלול, עגלות דו-אופניות רתומות לסוס אחד, (המוכרות את ה"בוקולקי" עוד מימי מלחמת רוסיה-יפן). צוין, כי עגלות כאלה הועילו הרבה במלחמה עם רוסיה, ב-1920. אולי ראו בזה מעין תשובה ל"טצ'נקה" המפורסמת של צבא בודיוני. אך העגלות הפולניות ניתנו באותה שנה, שבה נקבעו לכל בטליון בריטי עשר מכוניות נושאות מכונות-יריה, משוריינות ומחונקות על "זחלים", בעלות כושר מעבר רב, ושמהירותן כ-50 קילומטר לשעה בדרכים, וכי-35 - בשטחים רגילים.

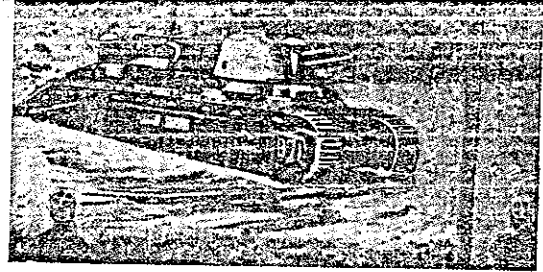
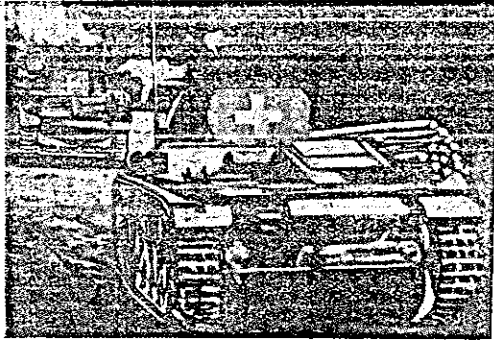
הטנק הגרמני הקל, יסוד הדיביזיה המשוריינת (Panzerdivision), הצדיק את עצמו בזירת פולין, כאילו לא לגמרי נתאמתה הבקורת החכנית אשר מתחו עליו קלזן בספרו, ולידל הרט - במאמריו, על נסיון ספרד. האילויות שטופחו בנידון זה ע"י הנהנים מביטול כוח השונא, (למשל במאמרים ב"Das Neue Tagebuch") הופרכו לגמרי.

מהן המסקנות שיש להסיק מכל זה? כוחות השריון של גרמניה נוסו בזירת-

* יחזק, - מחסר מכסה מספקת של כלים אנטי-טנקיים קלים לגזריו הרגלים.
** עגלת קמיצים לנשיאת מכונות-יריה.

וחמרי נפק, וכבישים גרוי ההפירות, מי חזית רצופה בנקודות רבו ימים או שבו ששה מן הפירינאין מאורך החזיה שהיו פנויים שתי שנות קרובות, אך קו החזית המערב קו החפירות, לפני 120 שנתן הצבאו מוכנות, היתו הגנה בפני קרלינגטון יוצאים מן ה של תנועה המספר העמדות, ואח גורקן העיקר ואפילו קטנה על שטח מרו נעשה גדול עו בהכרח לבקן נאלץ להתחפ את החזית, זוהי העשרים, מה לעצמה הפך כאן נעמדות-קבעו שתי א הטנקים, לא האנטי-טנקיים לפרוץ שוב

* במלחמ
** במלח

מימין — טנק צרפתי כבד (70 טון) בחצותו נהר.
משמאל — קולוננה של טנקים גרמניים קלים נכנסת לכפר פולני.

המלחמה המזרחית, והם נמצאו מתאימים לתנאיה. אולם, ממש כמו שחיל הפרשים הפולני היה טוב לשם פגישה עם קורפוס הקווקים האדומים של אוקראינה או באלה של הדון, אולם לא עמד בהתמודדות עם צבא מודרני ומשורין, — כך הפרשים הממוכנים של גרמניה הכריעו בחזית המזרחית — אך ספק אם יוכלו לקוות לזה במערב. במרחבי המישור הפולני היה תפקידם קולרי בעיקרו — ולכך הם נועדו, המוני הטנקים הקלים האלה. מול ביצורי האיתנים שכמעט, המוגנים ע"י מסך אש כבד וכל התכניקה המודרנית של מלכודות, מוקשים ומסתומים, יידרשו מכשירים אחרים לגמרי, בעלי תכונה ארטילרית. אך דוקא בשטח זה, של הטנק הכבד, נושא התותחים המרובים והגדולים, נודע מאז כוחו של הצבא הצרפתי. סכנת הטנקים הכבדים והעל-כבדים הצרפתים — בני 70 הטון ומעלה — לעמדת זיגפריד יתכן שמרובה מסכנת ה-Panzerdivisionen לקרמגינו. הטנק-התותח הגרמני הכבד, בן 6 האינצ'ים, שרבו השמועות אודותיו, טרם נודע כוחו בכמות ובאיכות. והטנקים הגרמנים הקלים צפויות להם כאן בעיקר תעודות טקטיות: בקרבות שבין הקוים המבוצרים, או כסתימת הפרצים שנפרצו בתוך הקוים. אפילו במקרה של פלישה דרך בלגיה, לא יוכל הטנק הגרמני הקל לשחק מחדש את תפקידו הפולני, ואם ישחקו, הרי רק באיסטדיה מוגבלת למדי. וכאן הוא עלול להפגש בטנק הקל הבריטי — מהמשובחים שבעולם.

החזיון החדש של אופרציות טנקיות אסטרטגיות, ששינה את פני המלחמה במרחבי המזרח, איננו עלול, לכשעצמו, לשנותם במערב.

שתי מסקנות כלליות מתבלטות מתוך הנסיון החדש לגבי כוחות-ההגנה של כל מדינה:

- א. חשיבותם של ריבוי הארטילריה האנטי-טנקית, ארגונה וניהולה המתאימים, וכן טיפוח אמצעי-הביצור הא. ט.
 - ב. הנחיצות לקיים, בהיקף הראוי, את כל שלושת הסוגים של הטנקים שנועדו לפעולה עצמאית: הטנק הקל — לסיור, הקפה וחדירה המונית; הבינוני (או "אנית-המירוץ") — למתן מהלומות יותר כבדות ולפיזור ריכוזי-הטנקים של האויב; והכבד (או "טנק-הפריצה") — לקריעת תווים מבוצרות.
- רק מעצמות-תעשייה אדירות תוכלנה לספק את המשאלות הללו בהיקפן המלא.

* להבדיל מאלה, המצורפים אל חיל-הרגלים.